

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY. 410.013.06.2019

Kamil Walenciuk
Nadleśniczy
Nadleśnictwa Runowo
Runowo Krajeńskie 55
89-421 Runowo Krajeńskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/050 Szacowanie szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłacanie odszkodowań

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Runowo ¹ , Runowo Krajeńskie 55, 89-421 Runowo Krajeńskie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kamil Walenciuk, Nadleśniczy Nadleśnictwa, od 31 maja 2018 r. Funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Leszek Popowski, od 1 grudnia 2013 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych2. Prawdliwość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań3. Prawdliwość działań przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wydawaniu decyzji ustalających wysokość odszkodowania
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Karol Sobieszczyk, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LBY/112/2019 z 8 sierpnia 2019 r. oraz LBY/168/2019 z 25 listopada 2019 r. (akta kontroli str.1-4, 277)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. Nadleśnictwo było właściwie przygotowane do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań. W Nadleśnictwie wprowadzono i przestrzegano zasady dotyczące postępowania przy szacowaniu szkód, w tym wyznaczono osoby odpowiedzialne za realizację zadań. Zapewniono im odpowiednie przygotowanie oraz niezbędny sprzęt do wykonania tych zadań.

Prawidłowo ustalano wysokość odszkodowań za szkody łowieckie w uprawach i płodach rolnych, przestrzegając obowiązujących przepisów⁴ w większości zbadanych spraw (10 spośród 15). Stwierdzone nieprawidłowości, dotyczyły m.in. niepoprzedzenia jednego szacowania oględzinami przeprowadzonymi w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody, procentowego – zamiast indywidualnego, zależnego od szkody – ustalania nieponiesionych kosztów zbioru, transportu i przechowywania (w dwóch przypadkach).

Wypłaty odszkodowań w siedmiu przypadkach dokonano nieterminowo.

¹ Dalej: „Nadleśnictwo”.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Tj. ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2018 r. poz. 2033, ze zm.), dalej: „Prawo łowieckie” i wydanych do niej aktów wykonawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Nadleśnictwo zarządzało jednym obwodem łowieckim nr 57 o powierzchni 5 070 ha⁶ wyłączonym z wydzierżawienia, z przeznaczeniem na ośrodek hodowli zwierzyny⁷. Obwód ten utworzony został przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu zarządzeniem nr 14/2012 z 29 marca 2012 r. i zaliczony⁸ został do kategorii „dobry”.

(akta kontroli str. 24-28, 38-40, 88)

1.2. W Regulaminie Organizacyjnym Nadleśnictwa z 15 listopada 2017 r.⁹ wyodrębniono samodzielne stanowisko pracy – specjalistę ds. łowiectwa, do zadań którego należało m.in. szacowanie szkód w uprawach i płodach rolnych oraz podejmowanie działań na rzecz ograniczenia szkód wyrządzanych przez zwierzynę w uprawach i płodach rolnych. Do jego zadań należały wszelkie czynności techniczno-gospodarcze, ochronne i administracyjne na terenie OHZ, wynikające z planów gospodarczych i harmonogramów.

Ponadto w zakresie czynności samodzielnego stanowiska pracy – inżyniera nadzoru – zapisano zadanie polegające na braniu udziału w szacowaniu szkód łowieckich o znacznej wartości na terenie OHZ.

Nadleśniczy decyzją nr 27/2018 z 21 maja 2018 r. wprowadził szczegółowe zasady postępowania przy szacowaniu szkód łowieckich. W decyzji tej spośród pracowników Nadleśnictwa wyznaczono osoby odpowiednio: do przyjmowania zgłoszeń, prowadzenia ewidencji, a także ds. szacowania szkód (cztery osoby: specjalista ds. łowiectwa, dwaj leśniczy i inżynier nadzoru). Liczba osób biorących udział w szacowaniu zależna była od wartości szkody¹⁰. Od 25 lipca 2019 r. dodatkowo wyznaczono czterech następnych pracowników Nadleśnictwa.

W decyzji tej ustalono także zasady dotyczące kontroli merytorycznej (przez pracownika Działu Gospodarki Leśnej Nadleśnictwa), kontroli formalno-rachunkowej (przez Dział Finansowo-Księgowy Nadleśnictwa) oraz wypłaty odszkodowań.

(akta kontroli str. 5-18, 29-37, 41-45)

1.3. Wszyscy wyżej wyznaczeni pracownicy Nadleśnictwa do udziału w szacowaniu szkód posiadali certyfikaty lub świadectwa ukończenia szkoleń w zakresie szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną w uprawach i płodach rolnych. Szkolenia te organizowane były w 2007 r. (trzy), 2010 r. (jedno), 2014 r. (trzy) i 2018 r. (jedno). Przeprowadzone w badanym okresie szkolenie, w którym udział brał ww. jeden pracownik Nadleśnictwa, odbyło się w Solcu Kujawskim.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ O powierzchni 5 028 ha po wyłączeniach, o których mowa w art. 26 Prawa łowieckiego i powierzchni leśnej 2 785 ha.

⁷ Dalej: „OHZ”.

⁸ Zgodnie z art. 26a Prawa łowieckiego.

⁹ Wprowadzonym zarządzeniem Nadleśniczego nr 35/2017. Wcześniej, takie same zadania określone były w Regulaminie Organizacyjnym z 10 maja i 25 września 2017 r.

¹⁰ Od jednego – w przypadku spodziewanej szkody do 5 000 zł do co najmniej trzech – w przypadku szkody o wartości powyżej 10 000 zł.

Zostało ono przeprowadzone na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych¹¹, która pokryła koszty jego organizacji. Nadleśnictwo poniosło jedynie koszty przejazdu, noclegu i wyżywienia w kwocie łącznej 855,47 zł.

(akta kontroli str. 67-80)

1.4. Sekretarz podała, że Nadleśnictwo posiadało sprzęt: miarę, dalmierz laserowy, dalmierz nitkowy, GPS MAP, drona, wagę elektroniczną i wilgotnościomierz, który wykorzystywany był do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód.

(akta kontroli str. 81)

1.5. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie nie było kontroli zewnętrznych dotyczących szkód łowieckich.

(akta kontroli str. 20-23)

1.6. Z wyjaśnień Nadleśniczego wynikało, że od lat współdziałano z właścicielami/posiadaczami gruntów rolnych i leśnych w celu zapobiegania szkodom, w tym m.in. w ramach porozumień przekazywano im materiały do grodzień, urządzenia odstraszające (tzw. pastuchy). Dodatkowo najbardziej zagrożone uprawy objęto stróżowaniem pól. Łącznie na działania te, w badanych łowieckich latach gospodarczych¹², wydatkowano 15 820 zł.

(akta kontroli str. 82-85)

1.7. Nadleśnictwo nie agregowało i nie planowało kosztów związanych z realizacją obowiązku szacowania szkód. Z wyjaśnień Nadleśniczego wynikało, że zadania te realizowano w ramach powierzonych obowiązków służbowych.

(akta kontroli str. 82-85)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo było właściwie przygotowane do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań. W Nadleśnictwie wprowadzono zasady dotyczące postępowania przy szacowaniu szkód, w tym wyznaczono osoby odpowiedzialne za realizację zadań, zapewniając im odpowiednie przygotowanie oraz sprzęt niezbędny do wykonania zadań. Współdziałano także z właścicielami lub posiadaczami gruntów rolnych i leśnych w celu zapobiegania szkodom.

OBSZAR

2. Prawdliwość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wypłaty odszkodowań

Opis stanu
faktycznego

2.1. W badanym okresie prowadzono w Nadleśnictwie ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych, wypełniając – istniejący do 1 października 2018 r. obowiązek jej prowadzenia, wynikający z § 1 ust. 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych¹³. W ewidencji papierowej prowadzonej ręcznie, dla każdego łowieckiego roku gospodarczego wykazywano m.in. nazwisko, imię i adres poszkodowanego, rodzaj uprawy, powierzchnię szkody i daty zgłoszeń, oględzin, zgłoszenia sprzętu

¹¹ Przez Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.

¹² 2017/2018, 2018/2019, 2019/20120 (do 31 sierpnia 2019 r.).

¹³ Dz. U. Nr 45 poz. 272, dalej: „rozporządzenie z 2010 r.”. Rozporządzenie utraciło moc obowiązywania 2 października 2018 r.

uprawy i szacowania. W ewidencji elektronicznej wykazywano m.in. nazwisko, datę protokołu, powierzchnię zredukowaną, wartość szkody, grupę zwierzyny i uszkodzoną roślinę.

(akta kontroli str. 114-131)

2.2. Nadleśnictwo przekazało 7 września 2010 r. Urzędowi Miejskiemu w Więcborku i Urzędowi Miejskiemu w Sępólnie Krajeńskim oraz Kujawsko-Pomorskiej Izbie Rolniczej informację o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych, czym wypełniono obowiązek wynikający z § 1 ust. 1 rozporządzenia z 2010 r.

(akta kontroli str. 89-91)

2.3. W łowieckim roku gospodarczym¹⁴ 2017/2018 na terenie OHZ odnotowano szkody wyrządzone przez dziki i jelenie w uprawach na powierzchni¹⁵ 71,85 ha, co stanowiło 1,4% powierzchni obwodu (5 070 ha). Z 71,85 ha powierzchni szkód 62,58 ha stanowiły pozostałe uprawy, a 9,27 ha – łąki i pastwiska. W następnym roku gospodarczym szkody te wyrządzone przez te same gatunki zwierząt zmniejszyły się do 48,24 ha, w tym 4,71 ha dotyczyło – łąk i pastwisk, a 43,53 ha pozostałych upraw.

W roku gospodarczym 2019/2020 (wg stanu na 31 sierpnia 2019 r.) szkody wyrządzone przez dziki i jelenie wystąpiły na obszarze 39,21 ha, w tym 10,34 ha dotyczyło łąk i pastwisk, a 28,87 ha pozostałych upraw.

(akta kontroli str. 109-112)

2.4. Nadleśnictwo w łowieckich latach gospodarczych 2017/2018 i 2018/2019 wypłaciło kwoty odszkodowań odpowiednio: 152 041,13 zł i 89 099,40 zł. W roku gospodarczym 2019/2020 do 31 sierpnia 2019 r. wypłacono odszkodowania na kwotę 73 327,83 zł.

(akta kontroli str. 109-112)

2.5. W łowieckich latach gospodarczych 2017/2018 i 2018/2019 wpłynęło do Nadleśnictwa odpowiednio: 58 i 28 wniosków o szacowanie szkód łowieckich. Natomiast w roku gospodarczym 2019/2020 (do 31 sierpnia 2019 r.) wpłynęły 53 takie wnioski. W badanych okresach nie odnotowano przypadków odmów wypłat odszkodowań.

Analiza 15 wybranych do badania spraw dotyczących szacowania szkód wykazała, że:

- sporządzono trzy protokoły oględzin i 15 protokołów ostatecznego szacowania ustalając w nich łączną kwotę odszkodowania w wysokości 76 221,29 zł. Szacowania te dotyczyły upraw¹⁶ na łącznej powierzchni uszkodzonej 48,59 ha;
- w 13 sprawach ustalenia wysokości odszkodowania, dokonano zgodnie z: Prawem łowieckim, rozporządzeniem z 2010 r. lub rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych¹⁷, z tym że w jednym przypadku¹⁸ ustalono odszkodowanie w wysokości 3 138,49 zł na takich samych

¹⁴ Dalej: „rok gospodarczy”.

¹⁵ Powierzchni zredukowanej szkód, tj. iloczyn obszaru uprawy, która została uszkodzona i procentu jej zniszczenia.

¹⁶ 15 badanych szkód dotyczyło upraw: pięć w rzepaku ozimym, trzy w kukurydzy na ziarno, jedna w kukurydzy na zielonkę, dwie w łubinie, jeden w pszenicy ozimej oraz trzy na łące.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 776, dalej: „rozporządzenie z 2019 r.”. Do wyliczeń przyjęto ceny skupu/rynkowe 1dt uszkodzonego plonu: rzepak ozimy od 150 zł do 175 zł, kukurydza na ziarno od 40 zł do 54 zł, kukurydza na zielonkę 7,42 zł, łubin 95 zł, pszenica ozima 62 zł oraz dotyczącego łąki od 22,9 zł do 27,4 zł.

¹⁸ Tj. 15 kwietnia 2019 r.

zasadach pomimo, że w dniu tym nie obowiązywały ww. przepisy wykonawcze. We wszystkich przypadkach wyliczając ww. odszkodowania pomniejszono je o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania, z tym że w dwóch przypadkach w sposób niezgodny z rozporządzeniem z 2019 r. Procedurę szacowania naruszono łącznie w pięciu postępowaniach, co szczegółowo opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;

- we wszystkich szacowaniach szkód udział brali przedstawiciele Nadleśnictwa w liczbie zgodnej z przyjętą w Nadleśnictwie procedurą¹⁹, tj. jednym przedstawicielem w szkodzie do 5 tys. zł, co najmniej dwoma – w szkodzie od 5 do 10 tys. zł i co najmniej trzema – w szkodzie powyżej 10 tys. zł;
- we wszystkich sprawach telefonicznie powiadomiono poszkodowanego, oraz pisemnie przedstawiciela wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego²⁰ o terminie przeprowadzenia oględzin i terminie szacowania ostatecznego;
- w szacowaniu ww. szkód nie brali udziału przedstawiciele izby rolniczej²¹, ani wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego²²;
- w czterech przypadkach²³ w szacowaniach ostatecznych nie brali udziału poszkodowani, nikt z nich nie wniósł zastrzeżeń do sporządzonych protokołów;
- nikt z członków zespołów szacujących nie wniósł zastrzeżeń do sporządzonych protokołów z oględzin i szacowania ostatecznego;
- właściciele/posiadacze gruntów, na terenie których wystąpiła szkoda nie korzystali z możliwości odwołania do nadleśniczego lub wniesienia powództwa do sądu (właściwych ze względu na miejsce wystąpienia szkody);
- we wszystkich przypadkach wypłacono odszkodowania, z tym że w ośmiu wypłacono je terminowo.

(akta kontroli str. 29-31, 68, 109-112, 135-236, 255-276)

2.6. W badanym okresie nie odnotowano przypadków:

- ustalenia wysokości odszkodowania w wyniku mediacji przy udziale organu gminy;
- ustalenia wysokości odszkodowania w drodze ugody, zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny²⁴;
- skierowania przez poszkodowanych pozwów przeciwko Nadleśnictwu, jako zarządcy obwodów łowieckich przeznaczonych na OHZ.

Ponadto w okresie tym Nadleśnictwo, jako zarządca obwodu łowieckiego nr 57 przeznaczonego na OHZ, jak i poszkodowany nie korzystali w badanym okresie z możliwości odwołania do regionalnego dyrektora Lasów Państwowych.

(akta kontroli str.132-134)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W jednej z trzech spraw, w których przeprowadzono oględziny²⁵ oraz w trzech z 15 przeprowadzonych szacowań ostatecznych²⁶ nie udokumentowano

¹⁹ Wprowadzoną decyzją Nadleśniczego z 21 maja 2018 r.

²⁰ Od dnia 23 sierpnia 2018 r.

²¹ W okresie od 29 marca 2017 r, do 31 marca 2018 r.

²² W okresie od 23 sierpnia 2018 r. do 23 lipca 2019 r.

²³ Tj. wg nr ewidencji: 11/2017, 17/2018, 19/2019 i 39/2019.

²⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1145, ze zm.

powiadomienia poszkodowanego o terminie przeprowadzenia tych czynności. W przypadkach tych poszkodowani nie wzięli udziału w tych czynnościach. Obowiązek dokonania powiadamiania wynikał:

- w dwóch przypadkach szacowania ostatecznego²⁷ z art. 46a ust. 3 Prawa łowieckiego, zgodnie z którym o terminie szacowania ostatecznego szkody zarządca obwodu łowieckiego informuje strony nie później niż 3 dni od otrzymania wniosku;
- w jednej sprawie oględzin i szacowania ostatecznego²⁸ z § 2 ust. 3 rozporządzenia z 2010 r., zgodnie z którym do 1 kwietnia 2018 r.²⁹ zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia poszkodowanego o terminie oględzin albo szacowania ostatecznego szkody nie później niż na 2 dni przed ich dokonaniem, a za porozumieniem stron – w terminie krótszym,
- w jednym przypadku szacowania ostatecznego³⁰ z § 2 ust. 2 rozporządzenia z 2019 r., zgodnie z którym od 27 kwietnia 2019 r. zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia poszkodowanego o terminie szacowania ostatecznego pisemnie, za pośrednictwem poczty elektronicznej lub przez SMS.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w 2017 r. w celu sprawnego przebiegu szacowania starano się powiadomić poszkodowanego telefonicznie lub przybyć do miejsca zamieszkania w celu wspólnego dokonania oględzin lub szacowania. Podał, że czasami poszkodowani nie mogli uczestniczyć w czynnościach, np. w jednym przypadku (19/2019) poszkodowany nie zamieszkiwał w bliskiej odległości od posiadanego gruntu, więc w rozmowie telefonicznej uzgodniono możliwość szacowania bez jego uczestnictwa. W odniesieniu do sprawy 39/2019 wyjaśnił, że we wniosku o szacowanie poszkodowany nie umieścił numeru telefonu, wysłano SMS na numer posiadany przez szacującego, ale poszkodowany dokonał zmiany numeru telefonu, w związku z tym nie udało się powiadomić poszkodowanego.

(akta kontroli str. 135-137, 280)

NIK zauważa, że rzetelność działania Nadleśnictwa wymaga, aby wszystkie podejmowane czynności zostały należycie udokumentowane. W trakcie kontroli nie przedłożono dowodów potwierdzających powiadomienie poszkodowanych o terminie szacowania ostatecznego lub oględzin (Nadleśniczy wskazał, że strony były powiadomione ustnie). Co prawda przepisy do 26 kwietnia 2019 r. nie nakazywały pisemnego powiadamiania stron, jednakże ciężar dowodu, co do wykonania nałożonego prawem obowiązku, leży w tym przypadku po stronie zobowiązanego do jego realizacji. Forma dowodu (jeśli przez prawodawcę nie została określona) może być dowolna, ale powinna być możliwa do zweryfikowania. W wymienionych przypadkach właściciele/posiadacze gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda nie brali udziału w szacowaniu ostatecznym/oględzinach. W związku z tym, że Nadleśnictwo nie dysponuje dowodami potwierdzającymi ich zawiadomienie, nie jest wiadomo czy w dwóch przypadkach stało się tak dlatego, że nie zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia tych czynności (tak jak to miało miejsce w jednym postępowaniu w 2019 r.), czy też świadomie z tego udziału

²⁵ Nr 11/2017.

²⁶ Nr: 11/2017, 19/2019 i 39/2019.

²⁷ Nr: 19/2019 i 39/2019.

²⁸ Nr 11/2017.

²⁹ Tj. do dnia wejścia w życie nowelizacji Prawa łowieckiego nakładającego ten obowiązek na przedstawiciela gminy.

³⁰ Nr 39/2019.

zrezygnowali (zgodnie z art. 46 ust. 8 ustawy Prawo łowieckie³¹, niestawiennictwo właściciela albo posiadacza gruntów rolnych nie wstrzymuje dokonania szacowania szkód).

2. W jednym³² przypadku spośród 15 badanych spraw ostatecznego szacowania szkody nie poprzedzono oględzinami, czym naruszono § 3 ust. 1 rozporządzenia z 2010 r. Nadleśnictwo było zobowiązane do ich przeprowadzenia, bowiem nie wystąpiły okoliczności, o których mowa w § 3 ust. 2 tego rozporządzenia. Zgodnie z § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia oględzin należało dokonać w terminie siedmiu dni od daty zgłoszenia szkody. Wymagane w trakcie oględzin okoliczności (tj. m.in. gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, rodzaj, stan i jakość uprawy itp.) ustalono podczas szacowania ostatecznego, przeprowadzonego 17 dni po dniu zgłoszenia szkody.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w tym okresie nastąpiła zmiana przepisów i do momentu uzgodnienia sprawy z radcami prawnymi nastąpiła zwłoka, co do kompetencji kto odpowiada za sporządzenie protokołu.

(akta kontroli str. 174-180, 250-254)

3. W dwóch³³ przypadkach szacowań szkód w uprawach, niepoprawnie ustalono nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania. Obliczono je bowiem jako 15% wartości rozmiaru szkody pomnożonej przez cenę płodu, zamiast indywidualnie dla danej uprawy. Zgodnie z § 3 ust. 19 rozporządzenia z 2019 r., wysokość odszkodowania pomniejsza się odpowiednio o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania, które ustala się indywidualnie dla każdej uprawy z uwzględnieniem niezbędnych nakładów, jakie poszkodowany musiałby ponieść na zebranie, transport i przechowywanie plonu objętego odszkodowaniem.

Nadleśniczy wyjaśnił, że wartości nieponiesionych kosztów zbioru, transportu i przechowywania zostały obliczone jako przeciętne i podane na szkoleniach z szacowania szkód przez biegłych rzeczoznawców dla poszczególnych upraw jako szacunkowy średni procent utraty plonu.

(akta kontroli str. 138-182, 190-221, 230-236, 250-276)

4. W dwóch przypadkach z 2017 r.³⁴ spośród 15 badanych oszacowań, nie ujęto w protokołach szacowań części wymaganych danych, stosownie do wzoru protokołu stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 2010 r. Nie określono w nich stanu i jakości uprawy wymaganego § 4 ust. 5 pkt 3 ww. rozporządzenia. Natomiast w jednym przypadku z 2019 r.³⁵ określono stan i jakość uprawy bez przedstawienia ich w pięciostopniowej skali cyfrowej, co stanowiło naruszenie § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia z 2019 r.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w dwóch sprawach przy wypisywaniu w terenie protokołów przypadkowo pominięto tę rubrykę. Odnośnie protokołu, w którym brak było określenia punktowego stanu i jakości uprawy wyjaśnił, że opis tekstowy odpowiada skali punktowej, natomiast w § 3 rozporządzenia z 2019 r. stan i jakość uprawy nie zostały dokładnie wyjaśnione. Dodał, że bez odpowiednich kursów doszkalających

³¹ W brzmieniu obowiązującym od 1 kwietnia 2018 r.

³² Wniosek wg ewidencji nr 1/2018 z 27 marca 2018 r. dotyczący szkody w rzepaku ozimym wyrządzonej przez jelenie.

³³ Wniosek wg ewidencji: nr 39/2019 z 19 lipca 2019 r., dotyczący szkody w pszenicy ozimej wyrządzonej przez dziki oraz nr 21/2019, dotyczący szkody na łące wyrządzonej przez dziki. Były to jedyne wnioski spośród 15 objętych badaniem w okresie obowiązywania rozporządzenia z 2019 r., w którym określono wymóg indywidualnego określania kosztów dla każdej uprawy.

³⁴ Wniosek wg ewidencji nr 27/2017 i 24/2014.

³⁵ Wniosek wg ewidencji nr 39/2019.

i interpretacji nie da się tego wykorzystać, a dotychczasowy opis tekstowy sprawdzał się lepiej i był bardziej zrozumiały dla poszkodowanego.

(akta kontroli str. 148-166, 231-236, 250-254)

5. Siedem z 15 odszkodowań w łącznej wysokości 37 247,26 zł Nadleśnictwo wypłaciło po upływie wyznaczonego terminu, tj. 30 dni od dnia sporządzenia protokołów z szacowania ostatecznego. Opóźnienia wynosiły od jednego do czterech dni. W sześciu przypadkach³⁶ było to niezgodnie z § 6 rozporządzenia z 2010 r., a w czterech³⁷ z art. 46c ust. 8 Prawa łowieckiego. W przypadkach tych poszkodowani nie żądali od Nadleśnictwa wypłaty odsetek, które nie przekraczałyby kwoty 8,70 zł³⁸.

Nadleśniczy wyjaśnił, że przyczyną opóźnień była niedoskonała procedura obiegu dokumentów, podjęto działania naprawcze i reorganizacyjne w celu uniknięcia opóźnień w realizacji wypłat odszkodowania.

(akta kontroli str. 68, 135-137, 280)

OCENA CZĄSTKOWA

W Nadleśnictwie prawidłowo ustalano wysokość odszkodowań za szkody łowieckie w uprawach i płodach rolnych, przestrzegając obowiązujących przepisów w większości zbadanych spraw (10 z 15). W trakcie wykonywania szacowania nie uniknięto jednak nieprawidłowości m.in. w zakresie niepoprzedzenia jednego szacowania oględzinami przeprowadzonymi w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody, procentowego – zamiast indywidualnego, zależnego od szkody – ustalania nieponiesionych kosztów zbioru, transportu i przechowywania (w dwóch przypadkach). Ustalone odszkodowanie w siedmiu przypadkach wypłacono nieterminowo.

OBSZAR

3. Prawidłowość działań przy rozpatrywaniu odwołań od procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz wydawaniu decyzji ustalających wysokość odszkodowania

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. nie wpłynęły do Nadleśniczego odwołania od szacowania szkód łowieckich (oględzin i szacowania ostatecznego). Nie było także przypadków skorzystania przez właścicieli lub posiadaczy gruntów, na terenie których wystąpiła szkoda, z możliwości odwołania do sądu właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody.

(akta kontroli str. 132-134, 241-244)

OCENA CZĄSTKOWA

Odstąpiono od oceny tego obszaru z uwagi na brak konieczności prowadzenia przez Nadleśnictwo działań w tym zakresie.

³⁶ Nr: 27/2017, 24/2017, 1/2018, 17/2018, 27/2018 i 28/2018.

³⁷ Nr: 17/2018, 27/2018, 28/2018, 21/2019.

³⁸ Trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 poz. 2188, ze zm.) za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Dokumentowanie powiadomień poszkodowanych o terminach przeprowadzenia oględzin i szacowań ostatecznych.
2. Każdorazowe poprzedzanie szacowań szkód oględzinami przeprowadzonymi w terminie siedmiu dni od daty zgłoszenia szkody, jeśli nie zachodzą przesłanki do wyłączeń z art. 46 ust. 7 Prawa łowieckiego.
3. Ustalanie w szacowaniach szkód nieponiesionych kosztów zbioru, transportu i przechowywania, indywidualnie dla każdej uprawy.
4. Sporządzanie protokołów szacowania z wszystkimi wymaganymi danymi.
5. Terminowe wypłacanie poszkodowanym należnych im odszkodowań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 3 grudnia 2019 r.

Kontroler
Karol Sobieszczyk
gł. specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Oliwia Bar

.....
podpis

.....
podpis